

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖИЙН ЧАНАР АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ БА ХАЛДВАРЫН СЭРГИЙЛЭЛТ ХЯНАЛТЫН ТОГТОЛЦОО

- 1.Халдварын сэргийлэлт хяналтын тогтолцоо, бодлого, чиглэл
- 2.Халдвараас сэргийлэх үйл ажиллагааг үнэлэх, хянах, шалгах хуудас
- 3.Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийн жишээ

Халдварын сэргийлэлт, хяналтын бодлогын баримт бичиг

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

- ЭМС-ын 2019 оны “Дүрэм, жагсаалт батлах тухай” 536;
- ЭМС-ын 2019 оны “Заавар батлах тухай” 537;
- “Олон эмэнд тэсвэржсэн зарим бичил биетний тандалт, халдвараас сэргийлэх заавар” батлах тухай 2019 оны 538
- “Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой халдварыг тандах заавар” батлах тухай 2019 оны 539

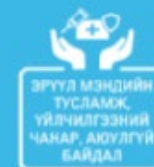

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

“ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ”-тай холбоотой ТУШААЛ ШИЙДВЭРИЙН ЭМХЭТГЭЛ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН АЖИЛТНУУДЫН АЛБАН ХЭРЭГЦЭЭНД ЗОРИУЛАВ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ТУСЛАМЖ,
ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
ЧАНАР, АЮУЛГҮЙ
БАЙДАЛ

ЭМЧ,
ЭМНЭЛГИЙН
МЭРГЭЖИЛТНИЙ
ЁСЗҮЙ

ХАЛДВАРЫН
СЭРГИЙЛЭЛТ,
ХЯНАЛТ

УЛААНБААТАР ХОТ
2020 ОН

ХСХ-ын бүтэц, орон тоо

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

ХСХ-ын бүтэц;

- Төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв, БОЭТ, нэгдсэн эмнэлэг, Амаржих газар, дүүргийн ЭМТ, түүнтэй адилтгах ХХЭ-үүд

Орон тооны ХСХ-ын алба
Орон тооны бус ХСХ-ын баг

- Сум ЭМТ, Өрхийн ЭМТ, клиник

Орон тооны бус ХСХ баг

Хүний нөөц;

- Тархвар судлаач
- ХСХ-ын эмч
- ХСХ-ын сувилагч мэргэшсэн
- Лабораторийн мэргэжилтэн;

Баримталж буй бодлого

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

- ХСХ-ын мэргэшсэн ажилтан бэлтгэх, сургах;
- Хамтын ажиллагаа, ЭМА-ы оролцоог дэмжих;
- ЭМА-ы хүлээх үүрэг тодорхой байх;
- ЭТҮХХ-ын тандалтыг сайжруулах, илрүүлэлтийг дэмжих;
- Эмэнд тэсвэртэй бичил биетний тандалтыг сайжруулах
- Антибиотикийн зохистой хэрэглээнд тавих хяналтыг сайжруулах

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАРТ ГАРЫН АРИУН ЦЭВЭР

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой халдварт 100 үйлчлүүлэгч тутмын 10 нь өртдөг.

- MRSA
- Хөгжлийн түвшингээс хамаарахгүй, том хэмжээний хөрөнгө оруулалт шаардахгүй, хагийн энгийн арга болох гарын эрүүл ахуй сахихад эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой халдварийг 55 хувь бууруулж болно.

Цэвэр гар- Амь насыг аварна

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

- ХСХ, гарын ариун цэвэр сахих нь бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралтад чухал үүрэгтэй.
- Дэлхий нийтэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авч байгаа жил 10 хүн тутмын 1 нь халдварт өртдөг.
- Мэс заслын шархны халдварын тохиолдлын 50 дээш хувь нь эмэнд тэсвэртэй нянгаар халдварладаг.
- ХСХ-ын үйл ажиллагааг үр дүнтэй хэрэгжүүлснээр ЭТҮХХ-ыг 30% хүртэл бууруулж чадна.

ХСХ-ын хяналт үнэлгээ – Гарын ариун цэвэр

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

1. Гар угаах, халдваргүйжүүлэх нөхцлийг бүрдүүлсэн байдалд жилд 2-оос доошгүй удаа;
2. ЭМА-ны мэдлэг, дадлыг бүх ажилтныг хамруулан жилд 1-ээс доошгүй удаа;
3. Гарын эрүүл ахуйг сайжруулах талаар байгууллагын үйл ажиллагааг жил тутам;
4. Гарын эрүүл ахуй сахилтын ажиглалтын үнэлгээнд тусламж, үйлчилгээнд оролцон ажилладаг ЭМА-г хамруулан жилд 1-ээс доошгүй удаа;
5. ССГХБ хэрэглээний байдлыг улиралд 1-ээс доошгүй.

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ҮНЭЛЭХ ХУУДАС

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

Гар угаах, халдваргүйжүүлэх нөхцлийг бүрдүүлсэн байдлыг үнэлэх загвар хуудас

Огноо: Тасаг, өрөөний нэр:

Үнэлгээ хийсэн хүний нэр:

Бүх асуултанд хариулж **Тийм, Үгүй** тохирох нүдэнд тэмдэглэнэ.

	Асуултууд	Тийм	Үгүй	Тайлбар
1	Хэвийн ажиллагаатай (эвдрэл гэмтэлгүй) угаалтууртай эсэх			
2	Угаалтуур нь хөл, тохойгоор ажиллах боломжтой эсэх эсвэл мэдрэгчтэй эсэх			
3	Угаалтуурын дэргэд шингэн савантай эсэх			
4	Угаалтуурын дэргэд зориулалтын цаасан алчууртай эсэх			
5	Гар угаах ус нь цэвэр эсэх			
6	Шингэн савангийн сав нь цэвэр эсэх			
7	Угаалтуур цэвэр, угаалтуур дотор ямар нэгэн багаж хэрэгсэл хийгээгүй байх			
8	ЭМА гартаа бөгж, бугуйвч, бугуйн цаг зэрэг гоёл чимэглэлгүй, хумс ургуулаагүй, хумс бүлэггүй хиймэл хумсгүй байх			

Гарын эрүүл ахуйг сайжруулах талаар байгууллагын үйл ажиллагааг үнэлэх загвар хуудас

Огноо:

Үнэлгээнд хамрагдсан эмнэлгийн нэр:

Үнэлгээ хийсэн хүний нэр:

Бүх асуултанд хариулж **Тийм, Үгүй** тохирох нүдэнд тэмдэглэнэ.

	Асуултууд	Тийм	Үгүй	Тайлбар
1	Төвлөрсөн усан хангамжтай эсэх			
2	Угаалтуур орны харьцаа. Тасгуудад хамгийн багадаа 1:10; Тусгаарлах өрөө болон сэхээн амьдруулах өрөөнд 1:1 байх			
3	Байгууллагын төлөвлөгөөнд гарын эрүүл ахуйг сайжруулах үйл ажиллагаа тусгасан			
4	Хэрэгцээг тооцож төсөвт тусгасан эсэх			
5	Гарын эрүүл ахуйн сургалт хийх сургагдсан мэргэжилтэн байгаа эсэх			
6	Бүх ажилтанг гарын ахуйн сургалтад хамруулж баталгаажуулсан эсэх			
7	Шинэ ажилтанд мэдлэг, дадал олгох сургалт хийдэг эсэх			

БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

**ХҮН БҮРТ
ЦЭВЭР ГАРААР
ТУСЛАМЖ**
ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЬЕ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

Бүх нийтийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулах манлайлагч юм.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН МЕНЕЖЕР ТА:

Халдварын сэргийлэлт, хяналт, гарын ариун цэврийн зааврыг хэрэгжүүлэхэд манлайлагч юм.

ХАЛДВАРЫН СЭРГИЙЛЭЛТ, ХЯНАЛТЫН МЭРГЭЖИЛТЭН ТА:

Халдварын сэргийлэлт, хяналтын зааврыг хянах, хэрэгжүүлэхэд манлайлагч юм.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛТАН ТА:

Цэвэр гараар тусламж, үйлчилгээ үзүүлэхэд манлайлагч юм.

1000 өвчтөнд өдөрт/ 20л
хамгийн бага хэмжээ

ДЭМБ-ын үнэлгээний
аргачлал

ЭМА-ны гарын ариун цэвэр сахилтын түвшин

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

	2018 он		2019 он	
	ЭМА тоо	ГЭА сахилтын түвшин	ЭМА тоо	ГЭА сахилтын түвшин
Эмч	57	31.7	44	59.0
Эх баригч	17	59.4	28	64.3
Сувилагч	75	53.3	49	69.3
Туслах сувилагч	1	0	7	66.6
Үйлчилгээний ажилтан	12	43.3	28	69.4
	162/45.9		156/64.8% (873/566)	

Ариутгал, давтан ашиглаж байгаа багаж хэрэгслийн аюулгүй байдлын хяналт, үнэлгээ

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

- Биологийн эрсдэл
 - Ариутгах процесст алдаа гарах
 - Битүүмжлэл алдагдах
 - Хэрэглэх явцад бохирдуулах
- Химийн эрсдэл
 - Халдваргүйжүүлэх, ариутгах бодисын үлдэгдэл
- Гэмтэх эрсдэл
 - Хурц үзүүр, иртэй багаж хэрэгсэл

Багаж, хэрэгслийн эрсдлийн ангилал

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

Багаж, хэрэгслийн ангилал	Юунд хэрэглэх	Яаж аюулгүй болгох вэ?
Өндөр эрсдэлтэй	Арьс, салстыг гэмтээх	- Цэвэрлэгээ - Халдваргүйжүүлэлт - Ариутгал
Дунд эрсдэлтэй	Гэмтээгүй салстад хүрэлцэх	- Цэвэрлэгээ - Халдваргүйжүүлэлт - Ариутгал эсвэл өндөр түвшний халдваргүйжүүлэлт
Бага эрсдэлтэй	Зүсэгдэж гэмтээгүй арьстай хүрэлцэх	- Цэвэрлэгээ - Халдваргүйжүүлэлт

Цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт, ариутгалын үр дүн

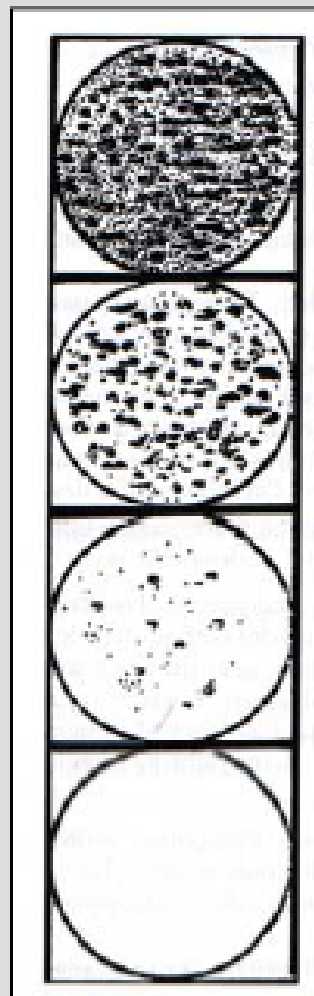

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

Нэр томьёо	Тодорхойлолт	Бактерийн тоог багасгах хүчин зүйл
Цэвэрлэгээ	Механик үйлдэл бөгөөд зөвхөн бохирлогдсон зүйлийг усаар болон бусад угаалгын бодис хэрэглэн угаах, зарим тохиолдолд вакуум угаагч, өндөр даралттай усаар шүршиж угаахыг хэлнэ.	10 - 100
Халдваргүйт гэл	Эмгэг үүсгэгч бичил биетний тоог зөвшөөрөгдөх хэмжээ хүртэл бууруулахыг хэлнэ.	1.000 – 100.000
Ариутгал	Бүх бактериудыг устгаж /бүрхүүлтэй бактери, хөгц, мөөгөнцөрийг/ идэвхгүйжүүлдэг.	Бүх ариун байх ёстой зүйлүүд ариутгагдсан байх

Эмнэлгийн багаж хэрэгслийг цэвэрлэх, халдваргүйжүүлэх, ариутгах

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

- Ариутгалын ажилтан хийх;
- Хяналт

1. Цэвэрлэгээний үр дүнг хянах

- Цус уургийн үлдэгдэлийг тодорхойлох (сар бүр)
- Цэвэрлэхэд төвөгтэй, бохирдол үлдэх эрсдэлтэй нугас, шүд, ховил зэргийг томруулдаг шил ашиглаж өдөр бүр

2. Ариутгалын хяналт

- Физик хяналт – Тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдал өдөр бүр

Хяналтын тестын төрөл

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

- Гадна индикатор - Өдөр бүр / боолт, савалгаа бүрт

- Дотор индикатор - Өдөр бүр / боолт, савалгаа бүрт

- Уурын тархалтыг хянах Bowie disk - сард 1-ээс доошгүй удаа
- Биологийн индикатор- сард 1-ээс доошгүй удаа

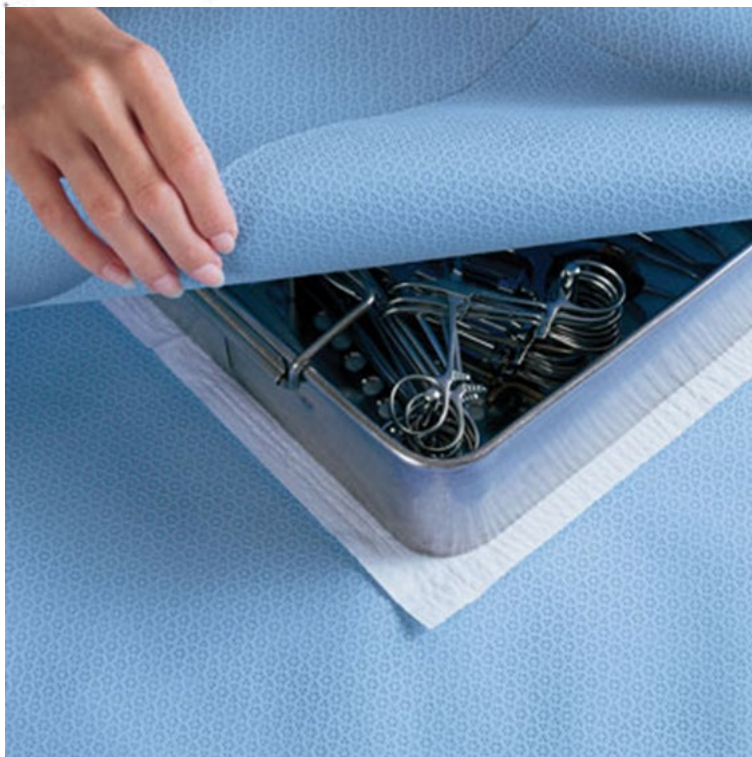
Савлах материалын сайн жишээ

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

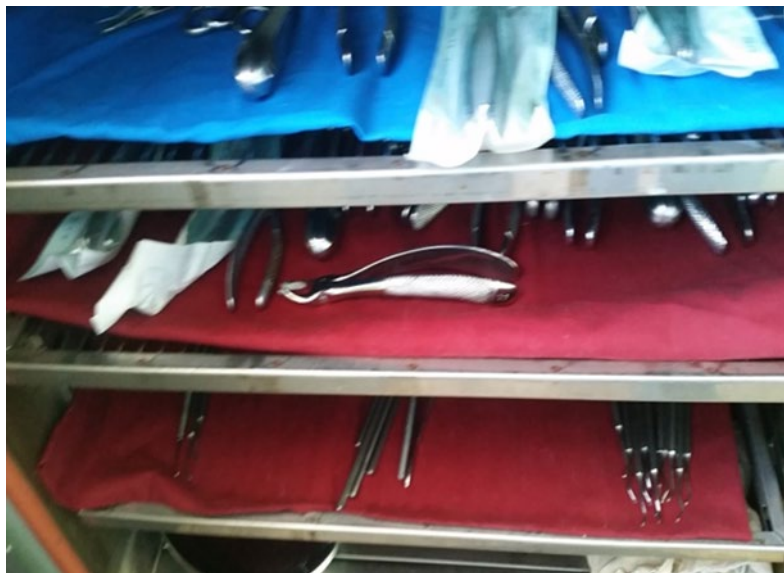
World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

- Өндөр болон дунд эрсдэлтэй багаж, хэрэгслийг багцалж савлах битүүмжилж хадгалах
- Гэмтсэн, цоорсон, урагдсан бол хэрэглэхгүй
- 1 хүнд хэрэглэх байдлаар савлах, багцлах

Ариутгал, давтан ашиглаж байгаа багаж хэрэгслийн аюулгүй байдлын хяналт, үнэлгээ

- Багаж хэрэгслийн бүртгэл хөтлөлт
- Ариутгалын хяналтын тестийн хадгалалт
- Багаж хэрэгслийн “бар код” нэвтрүүлэх

- Чийгтэй цэвэрлэгээ хийх
- Цэвэрлэгээний дараа халдваргүйжүүлэх
- Гар их хүрэлцдэг хэсгийн цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт анхаарах
- Биологийн бохирдол ихтэй хэсэгт халдваргүйжүүлэлт шууд хийхгүй
- Халдварын эрсдэл өндөртэй гадаргууг
 - Хамгаалалт хэрэглэж үйлчлүүлэгч хооронд солих

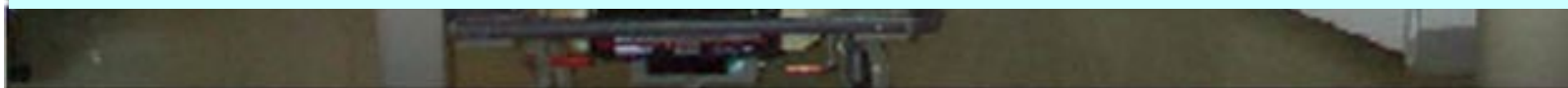
The Inanimate Environment Can Facilitate Transmission

X represents VRE culture positive sites

~ Contaminated surfaces increase cross-transmission ~

Abstract: The Risk of Hand and Glove Contamination after Contact with a VRE (+) Patient Environment. Hayden M, ICAAC, 2001, Chicago, IL.

- Өвчтөний эргэн тойрны эд зүйлсийн гадаргууг өдөр тутам муу цэвэрлэдэг
- Өвчтөн эмнэлгээс дараа гарсаны дараа цэвэрлэгээ хангалтгүй байна

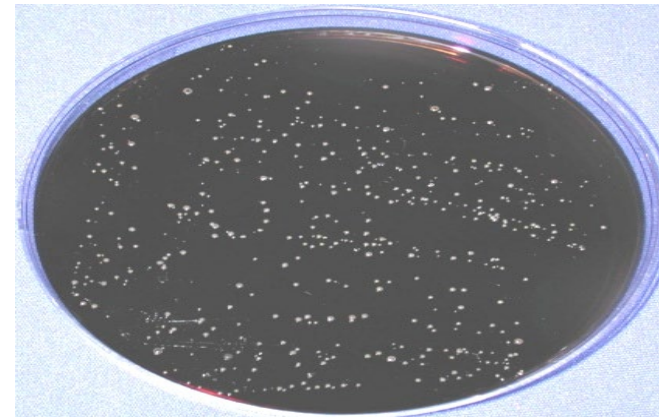
Карлинг нарын судалгаагаар:

Орны дэргэдэх ширээ

өмнө

хойно

Дуудлагын товчлуур дээрх ВТЭ
цэвэрлэгээний дараа

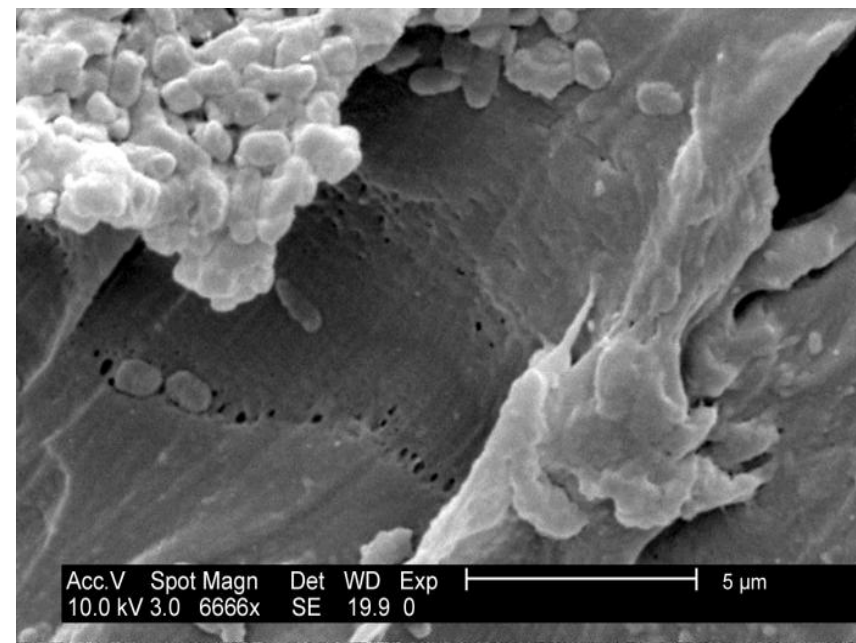
Усны чанар

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

- Хоолойнд биофилм үүсдэг, нянгийн суурьшил
- Шүүлтүүргүй усыг шүдний өрмийн төхөөрөмж, хэт авианы цэвэрлэгч, үйлчлүүлэгчийн шүдний эмчилгээ, ам зайлахад хэрэглэхгүй,
- Шүүлтүүр * <500 CFU/mL
- Ариун ус - Шарх угаах, цэвэрлэх

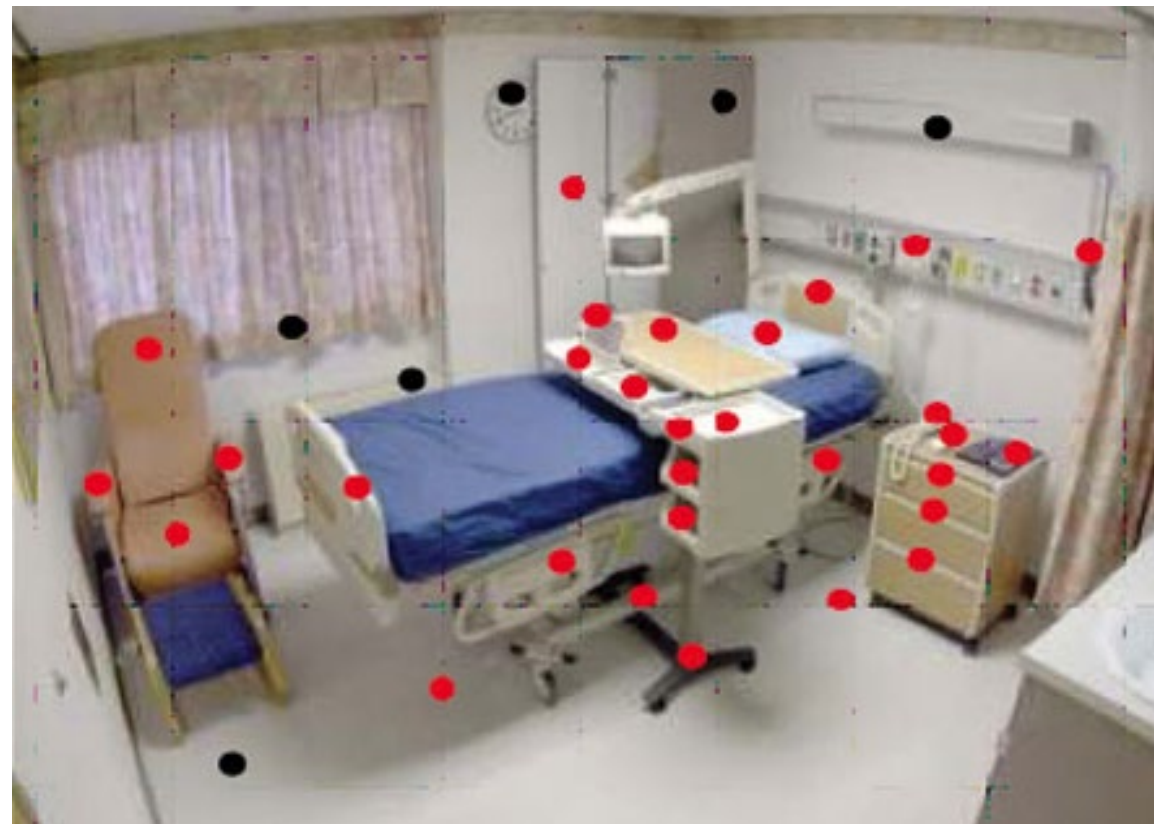
Орчны цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

- Хүний гар их хүрэлцдэг хэсгийг өдөрт 3-аас доошгүй удаа
- Чийгтэй цэвэрлэгээ хийх
- Халдваргүйжүүлэх бодис цацаж хэрэглэхээс илүүтэй арчиж хэрэглэх
- Бодисын концентраци, үйлчлэх хугацааг барих
- Хэт өндөр концентрациар ашиглахгүй

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛТНЫГ ХАЛДВАРААС СЭРГИЙЛЭХ

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

Хамгаалах хувцас хэрэгсэл:

- Эрүүл мэндийн ажилтан, үйлчлүүлэгчийн халдварт өртөх эрсдэлийг бууруулна.
- Халдварын эрсдэлийг үнэлж хамгаалах хувцас, хэрэгслийг сонгож хэрэглэнэ.
- Шаардлага хангасан байх
- Хүрэлцээтэй байх – Нэг удаагийн ХХХ-ийг давтан ашиглахгүй
- Бүрэн бүтэн байх
- Зөв хэрэглэх

Хамгаалах хувцас хэрэглэх

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

- Амны хаалт, нүдний шил эсвэл нүүрний хаалт өмсөж нүд, ам, хамрын салстыг хамгаалах
 - Үйлчлүүлэгч хооронд амны хаалтыг солих
 - Нүүрний хаалт, нүдний шилийг цэвэрлэж, халдваргүйжүүлэх
- Цус шүлс зэрэг биологийн шингэн, салст бүрхэвчтэй хүрэлцэх тохиолдолд бээлий өмсөх
 - Үйлчлүүлэгчид тусламж үзүүлсний дараа тайлах
 - Үйлчлүүлэгч бүрт шинэ бээлий хэрэглэх

Recommendations for Gloving

Remove gloves that
are torn, cut or punctured

Do not wash, disinfect
or sterilize gloves for reuse

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛТНЫГ ХАЛДВАРААС СЭРГИЙЛЭХ

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

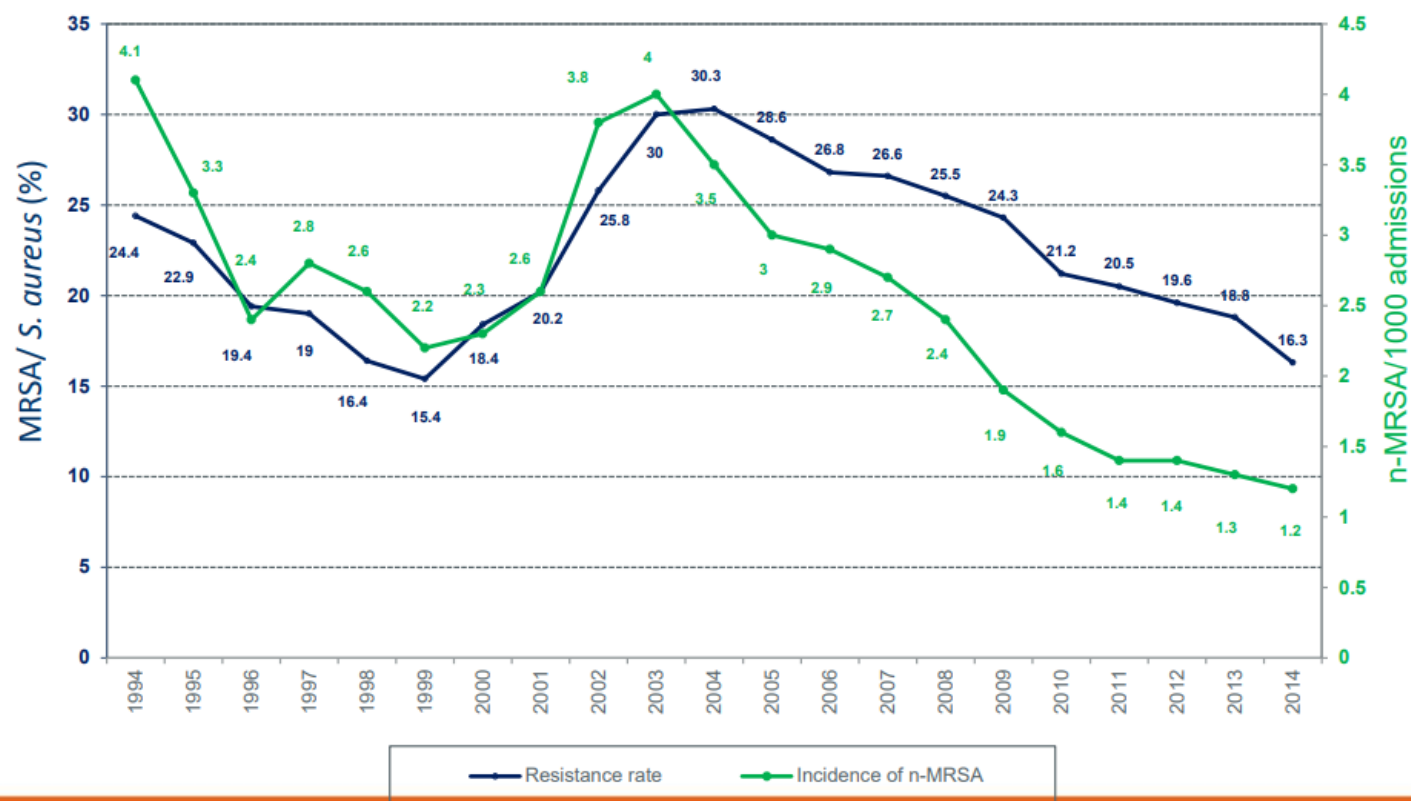

Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамгаалах хувцас хэрэгслийг хэрэглэх

Ажилбар	Гарын эрүүл ахуй	Үзлэгийн бээлий	Ариун бээлий	Мэс заслын амны хаалт	Нүдний шил/ нүүрний хамгаалалт	Халад
Тогтмол хяналт /АД хэмжих/	+	-	-	-	-	-
Эмчийн үзлэг	+	-	-	-	-	-
Гэмтсэн арьс, салстад хүрэлцэх бол	+	-	+	+	-	+
Булчин тариа хийх	+	-	-	-	-	-
Судсаар тариа хийх	+	+	-	-	-	-
Судасны цуснаас шинжилгээ авах	+	+	-	-	-	-
Шингэн цацагдах эрсдэлтэй бол	+	+	-	+	+	+
Шарх боох/шалгах	+	+	+/шарханд хүрэх бол/	+	-	+/их хэмжээний халдварлагдсан шарх/
Цусанд сахар, гемоглобин хянах	+	+	-	-	-	-
Үтрээний үзлэг	+	-	+	-	+	+
Судсанд гуурс тавих	+	+	-	-	+/цацагдах эрсдэлтэй/	-
Судсанд суулгац тавих	+	-	+	+	+	-

Impact indicators : MRSA

MRSA in Belgian acute care hospitals
proportion of *S.aureus* clinical isolates and incidence of nosocomial acquisition 1994 - 2014

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАН ТА БҮХЭНД БАЯРЛАЛАА